

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, на основу члана 2. и 93. закона о изборима Народ. Посланика решено је:

да се на дан двадесет трећег септембра ове године изврши избор једног Народног Посланика за варош Пожаревац.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 70. закона о уређењу округа и срезова, решено је:

да се окружна скупштина у сваком округу сазове у редован сазив на дан двадесетог септембра ове год. у окружном месту.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе Министарства Унутрашњих Дела, са годишњом платом од 7072:80 динара, колико је и до сада имао, Милорада А. Вујичића, начелника исте класе округа крагујевачког, и

за управника треће класе вароши Београда, са годишњом платом од 5052 динара, колико је и до сада имао, Манојла Лазаревића, начелника исте класе Министарства Унутрашњих Дела, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе округа крагујевачког, Марка Ђурашковића, јавног правозаступника из Краљева.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 7. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Гојко Павловић, управник прве класе вароши Београда, по својој молби, а на основу § 69. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара сењске полиције у рангу начелника средњег прве класе Андреју Станковића, комесара железничке полиције у Нишу у рангу начелника средњег исте класе, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Нишу у рангу начелника средњег треће класе Негослава Ј. Ђају, полицијског писара у оставци;

за секретара треће класе начелства округа моравског Атанасија Николића, полицијског писара прве класе среза пожаревачког;

за секретара треће класе начелства округа врањског Боривоја Алексића, полицијског писара друге класе начелства округа пожаревачког;

за начелника треће класе среза рањавског Косту Спасића, судског писара у оставци;

за полицијског писара прве класе начелства округа пожаревачког Стована Љ. Остојића, бившег артилериског поручника;

за полицијског писара друге класе среза добричког Спиру Коцића, полицијског писара исте класе среза азбуквачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Васи-

лија Николајевића, бившег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Миливоја Поповића, полицијског писара исте класе среза добричког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза бањског Василија Тодоровића, бившег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза пожаревачког Милорада Милојевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза жупског Александра Ђорђевића, пореског помоћника, и

за полицијског писара треће класе среза азбуквачког Михаила Л. Јеремића, практиканта начелства округа ужичког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. септембра 1912. године, у Београду.

РАСПИС

свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

Железничке пруге, телеграфске и телефонске линије јесу јавна добра, и као таква она су намењена за службу, не само грађана наше земље, но и иностраног света. Зато интерес јавног саобраћаја и служба телеграфом и телефоном, као и углед наше државе, неминовно захтевају да су железничке пруге, телеграфске и телефонске линије, стално и непрекидно у добром и исправном стању.

Из појединих предмета, који ми долазе на решење, поводом жалби кажњених лица због повреде железнички пруга, телеграфских и телефонских линија, као и представке Краљевско Српске Државне Железничке Дирекције и поштанско-телеграфског одељења Министарства Грађевина — ја сам увидео, да се ови објекти често кваре од стране несавесних лица, а поглавито распуштене чобанчади. Врло су чести случајеви да чобани чувају стоку по самој железничкој прузи, те тиме обрњавају пругу; или са исте узимају и бацају камење; или ваде си-

норе, којима је обележено железничко земљиште; или појединци бесправно заузимају то земљиште. Затим се дешава да несавесна и распуштена лица разбијају каменицама телеграфске и телефонске изолаторе, прекидају и краду жицу, или засецају телеграфске стубове и тиме из разуданости и распуштености онемогућавају функцију телеграфа и телефона.

Безбедност железничких пруга, телеграфских и телефонских линија поверена је полицијским и општинским властима у кругу њихове надлежности.

С тога препоручујем томе начелству — Управи — да оно са подручним му полицијским и општинским властима најозбиљније настане, да се у будуће спречи свако, ма и најмање, кварење железничких пруга, телеграфских и телефонских линија; и да кривце ове врсте одмах проналазе, хватају и строго по закону кажњавају, осуђујући их и на накнаду причињене штете, а по извршности осуде, над осуђеним казну сместа извршују.

Ово наређење начелство ће саопштити свима подручним му полицијским и општинским властима ради знања и управљања.

За лабаво вршење ове наредбе лично ће ми бити одговорни срески и окружни начелници.

№ 16599.

8. септембра 1912. год.

Београд.

Министар Унутрашњих Дела,

Стој. М. Против.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗБРАНИМ СУДОМ

(НАСТАВАК)

Бирање судија.

Односно бирања судија за избрани суд меродаван је § 435, по коме »сваки парничар има право изабрати по једног или највише¹⁾ два судије, а обојица јед-

¹⁾ Из речи «највише» у § 435 следује да странке не могу уговорити да бирају више од два судије свака. Али кад избрани суд има да суди о парницама, где нису у питању само два парничара (тужилац и туженик), него где су у питању више од два самостална интереса, (на пр. кад сва три ортака или сва три задругара траже деобу), онда сваки од парничара представља у парници засебну странку и има право да бира једног или највише два судије. У опште у парницама о деоби имања сваки учесник налази се у удели и тужиоца и туженика, и према томе не може се казати, као што је у осталим парницама, да има само две парничне странке, већ онолико, колико има засебних парничарских интереса. У римском праву тужбе, које су учесници (заједничари) имали један према другоме у циљу тражења деобе, звале су се *actiones duplites*, и за њих се, односно парничарске удоре, каже «*in quibus uterque actor est et rei et actoris partes sustinet*». Види о овом питању Јоцић Љуб., Избрани суд, у Полицијском Гласнику за 1909 г. стр. 312. Д. Калајић, заступајући исто гледиште у свом делу *Поуне и Обавештења* стр. 179 и 180 умесно вели, да је наређење § 435 о избору председника избраног суда да обојица (оба парничара бирају једног за председника избраног суда ушло за то, да би се изразило начело: да све пар-

ног за председника, а поред тога још сваки по једнога, који би судије у случају њихове препреке заменили²⁾. Кад треба да се пресуди спор, за који је избрани суд апсолутно надлежан (§ 434), полицијска ће власт, по молби за састав избраног суда, решити: постоји ли овде апсолутна надлежност избраног суда, па, ако нађе да постоји, позваће парничаре да изберу судије у смислу § 435. Међу тим полицијска власт пре доношења решења о саставу избраног суда треба да саслуша обе стране. Ако страна, која је противна избраном суду, тврди да између ње и друге стране и не постоји онај правни однос, због чијег се расправљања избрани суд тражи (да не постоји ортак или задругарски однос), а молитељ не поднесе полицијској власти несумњиве доказе о постојању тога односа, онда ће полицијска власт упутити молитеља на редован суд, да постојање овога односа докаже, па тек онда да се обрати полицијској власти за састав избраног суда³⁾. Ако се парничари, у случају апсолутне надлежности избраног суда (§ 434), у избору судија не сложе, онда ће полицијска власт, на захтевање тужитеља, изабрати судије за противну страну, и онда све избране судије већином бирају председника^{2) 3)}.

ничне странке бирају заједнички председника, а не тога ради да се ограничи број изабраних судија (заједно са председником) на три односно на пет, тако да при деоби на пр. тројице задругара један задругар буде у праву изабрати једног или двојицу судија, а она друга двојица заједнички једног или двојицу. У новом аустријском поступку § 580 наређује се: «Ако у уговору о изабраном суду нису именоване избране судије, нити се налази одредба о броју и наименовању истих, онда свака странка бира по једнога судију. Ови пак бирају председника». А то значи да број судија, које странке могу изабрати, није по аустријском законнику ограничен. М. Пироћанац, у чланку «О изборном суђењу», Бранич за 1897 бр. 3 стр. 22, узима да се § 435, који одређује колико ће судија парничари моћи бирати, односи само на апсолутну надлежност избраног суда. Он каже: «у првом случају — кад је у питању надлежност из § 434 — сваки од парничара именују по једног или највише по два судије, а обојица председника. У другом — § 433 — број судија није ограничен». Мени се пак чини, да из речи «сваки парничар» у § 435 излази, да парничари (било дакле да је у питању парничар из § 433 било из § 434) имају права изабрати «највише» (§ 435) по двојицу судија. Изгледа, на први поглед, да законодавац може бити сасвим равнодушан, колико ће изабраних судија судити у случају вољне надлежности избраног суда (§ 433). Али кад се има на уму да су прописи грађанског судског поступка, као прописи јавнога права, принципијелно принудне природе, а поглавито да су то оне одредбе, које се тичу састава и надлежности судова, онда, мислим, да је законодавац, и у случају састава избраног суда за пресуђење парница из § 433 хтео, да ограничењем броја судија спречи за извиђање и суђење негодну зломаност избраног суда, која би наступила кад би се већи број судија допустио, а за чије се правилно функционисање законодавац има да стара.

¹⁾ Противно гледиште заступа Добривојевић у наведеном чланку, али, мислим, без убедљивих разлога. Јер у тач. 5 и 6 § 434 прописује се да ће избрани суд судити расире које би се породиле од деоби ортака и расире при деоби имања између задругара, што значи да избрани суд има само да *подели* ортаке или задругаре, дакле лица, за која је *утврђено* да су у дотичном (ортачком или задругарском) односу, а не и да одлучује о томе да ли тај однос постоји и онда, кад то парничар спори.

²⁾ Кад је у питању пресуђење неке парнице из § 434, онда је могућно, да парничари, као и у случају вољне надлежности избраног суда (§ 433), саставе писмен уговор о томе, да им парницу пресуди

Односно квалификација изабраних судија прописује се у § 435 »судије ће се бирати из лица живећих у месту, где ће се спор извиђати, а по потреби и из оближњих места. Чиновници у служби наодећи се не могу бити употребљени за судије у време, када имају званичан посао да раде. Исто тако не могу избрани бити ни оне судије, којима би по њиховом опредељењу правилно могло припасти суђење о томе спору⁴⁾. (На пр. судије првостепеног суда).

Из овога законскога прописа не види се какве су квалификације потребне за вршење дужности судије у избраном суду. Наравно да из овога не следује, да судија избраног суда може бити свако лице, које парничари изабери¹⁾. Јер и ако

избрани суд, именујући том приликом и избране судије према § 435. Такав уговор, пре свега, није потребан, јер и без њега парнице из § 434 може судити само избрани суд. Али ако је он ипак састављен по пропису § 436, онда он везује парничаре по § 437 и у погледу личности изабраних судија, и сваки од парничара може тражити, да полицијска власт уговор изврши, т. ј. да у смислу § 438 одреди дан суђења и позове дотична лица на суђење. Ако пак такав уговор није начињен, па се парничари ни иначе не могу или неће да сложе о личностима изабраних судија, онда онај парничар, који хоће да парницу изнесе пред избрани суд, и који је одредио избране судије са своје стране, може тражити од полицијске власти, да противног парничара позове да и он са своје стране избере судије, па ако овај не хтедне, полицијска власт изабраће за њега судије, а ови да изабери председника — § 437 ал. 2, а за тим да полицијска власт у смислу § 438 одреди дан суђења и позове на исто дотична лица. Овако схвата ово питање и Д. Калајић, у делу *Поуне и Обавештења* стр. 177. На против Касациони Суд заступа гледиште, да за спорове, за које је према § 434 апсолутно надлежан избрани суд, треба да и једна и друга страна изабери судију, па тек онда да може полицијска власт одређивати дан суђења. Иначе, ако једна страна не хтедне бирати судије, онда Касациони Суд налази, да треба поднети тужбу редовном суду, «па тек пошто судско решење, којим се оглашује избрани суд за намежан, постане извршно, онда настуа рад полицијске власти по другом одељку § 437», то јест тек онда може полицијска власт, на захтевање тужитеља, изабрати судије за противну страну. Види Никетић у навед. делу код § 434. Ја мислим да је овај заобилазни пут, да се лође до одређивања судија за противну страну, измишан. Јер ако би избрани суд, састављен без учешћа туженога, изрекао пресуду, држећи погрешно да постоји његова надлежност по § 434, онда би таква пресуда могла бити поништена по § 444 тач. 1. због тога, што би тада избрани суд прекорачио дану му (законом) власт. Противно мишљење заступа Љ. Јоцић, Избрани суд, у Полицијском Гласнику за 1909 стр. 320 и сл.

Ако се у случају § 434 парничари сложе у избору судија, онда они могу у смислу § 435 изабрати сваки по једног или сваки по два судије, а заједно да изабери још председника. Међу тим ако се у избору судија не сложе, онда ће тужитељ изабрати двојицу судија, двојицу полицијске власти, а ова четворица председника. Ако се судије не сложе тако, да председник буде већином изабран (три против једног), него се гласови поделе, онда ће председника изабрати полицијска власт. То следује из ал. 2 § 437: «власт ће... изабрати судије (дакле не судију) за противну страну и ови већином бирају председника». Кад би се у овом случају бирао по један судија, онда би било свега два судије, и онда не би било могућно саставити већину за избор председника.

³⁾ Не бих се могао сложити са мишљењем да у случају кад тужена страна неће да избере судије, те их стога у смислу § 437 ал. 2 одреди полицијска власт, да онда ова власт бира и председника. Види Јоцић, стр. 321.

⁴⁾ Пироћанац, у навед. чланку, стр. 22, тврди да у случају вољне надлежности избраног суда (§ 433) не треба никаквих квалификација за судије. «Може се за судију изабрати малолетни или расипкућа, па чак и онај, који је грађанску част изгубио». Ја се са тим не могу сложити из горе наведених разлога

је, у првом реду, суђење пред изабраним судом ствар самих парничара, о чијим потраживањима избрани суд пресуђује, ипак је оно у исто време вршење државне функције правосуђа, пошто је уставна изабраног суда законом (§ 5 грађ. суд. пост.) призната, и на избрани суд пренесено вршење правосуђа, које припада држави. За то се она мора старати о томе, да ту своју функцију пренесе на људе, који дају јемства да ће судијску дужност исправно отпрати. Још кад се има на уму, да по нашем закону постоји и *абсољутна*, дакле *обавезна* за све надлежност изабраног суда (§ 434), којој, према томе, парничари не могу избећи, онда се мора признати да мора постојати извесан *минимум квалификација*, који се мора од изабраних судија тражити, и на који се мора и по службеној дужности пазити, дакле, евентуално, поништити пресуду изабраног суда, ако тога минимума код изабраног судије не би било. Како у законима нашим није прописан тај минимум, ја мислим да се за изабраног судију имају тражити најмање оне квалификације, које се и за члана општинског суда траже¹⁾. Јер избрани суд има у погледу суђења у многоме сличности са суђењем општинског суда (в. на пр. §§ 13 и 442). Кад се погледа на њихову надлежност, видеће се да и један и други суде о споровима, за чије се пресуђење тражи готово иста спрема: познавање локалних обичаја и прилика, поштење и здрав разум, а поред тога и уживање нарочитог поверења код парничара. Кад избране судије имају ове квалификације, које им омогућавају у првом реду суђење спорова, за које су они апсолутно надлежни (§ 434), онда држави може бити равнодушно, хоће ли они са оваким минималним квалификацијама бити у стању, да пресуђују и оне спорове, који пред избране судове излазе по жељи парничара (§ 433). Кад парничари у оваким случајевима добровољно пристају да им *такве* избране судије суде, и кад верују у њихову способност и поштење, онда држава нема разлога да се томе противи²⁾.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УБИСТВА³⁾

Убиства из користољубља и моралне или сексуалне перверзности мало су разнолика с обзиром на њихову многобројност, и готово сва показују извесну фамилијарну сличност. У сваком случају варијације су код њих много мање но код крађа. Извршиоци ових убистава могу се поделити на две потпуно одвојене категорије: убице *професионалне* и убице *случајне*.

Професионални убица убија да би убио; он врши убиство чак и онда кад за њега

нема никакве потребе, као н. пр. приликом вршења крађе или силовања.

Случајни убица изврбује убиство само онда кад је принуђен, као н. пр. у случају самоодбране, или да би уклонио каквог опасног сведока.

Не треба, међутим, мешати случајног убицу са случајним злочинцем. Реч *случајни* односи се само на убиства, и случајни убица може бити — а у већини случајева и јесте — професионални злочинац, који обично врши једну од многобројних врста крађа или превара. Разуме се већ, да се међу убицама о којима говоримо налазе и случајни злочинци, т. ј. индивидуе без ранијих осуда које су доведене до злочина каквом недањом и т. д. а биле су слабог карактера да би се могле одупрети искушењу. За размишљање је, притом, што су и убиства, које врше ове новајлије у злочину, понекад исто толико свирепа као и она најокорелијих злочинаца. Ова свирепост у извршењу злочина резултат је, у највише случајева, избезумљености злочинаца у моменту вршења дела.

Велики број, може се слободно рећи чак и већина убистава, која се по градовима извршују из користољубља, дело су крађиваца који се увлаче у куће помоћу лажних кључева, обијања и т. д. и убијају личности које овом приликом сусрећу, често без икакве потребе.

Многе индивидуе из ове категорије злочинаца наведене су на злочин утицајем средине у којој живе, и ако нису притежавале никакво болесно наслеђе које би им, бар делом, умањило кривичну одговорност. Не одричемо, да поједине од њих показују извесне знаке дегенерације, али ове исте знаке притежавају и многи часни људи. Прави узрок њиховом криминалитету јесте утицај средине у којој су провеле свој живот. Рођене у блату, оне из њега никад нису могле изићи, или су, још као деца, биле остављене саме себи, без икаквог надзора, пошто су им родитељи били заузети бригом за насušни хлеб.

Дете без родитељског надзора налази на улици покварену децу својих година. Прва последица овог рђавог друштва јесте напуштање школе, после кога убрзо долазе омање крађе из излога. Ухваћено први пут од полиције и оптужено за крађу, оно се упућује у завод за поправку где налази друштво порочније од себе, које га, у највише случајева, потпуно поквари. Пошто га прими од власти, отац га даје на занат, али се оно, у место да иде у радионицу, одаје скитничењу, придружујући се каквој скитничкој банди и налазећи себи милосницу. Понекад оно остаје извесно време код мајстора, докле га једног лепог дана не покраде, после чега је најурено из радионице. Оно се тада придружује сутенерима и отпочиње да употребљује нож за најмању ситницу, и да *шосатра крв*. Старији га уче како ће да ради и да поступа с *клијентима* који су упорни. Са приходима своје милоснице и својом пљачком оно живи релативно угодно.

Треба знати да су крађивци, који врше крађе нагнани глађу, врло ретки,

и да убиство због глади не постоји. Едмонд Тексије казао је већ са пуно разлога: »То није глад, већ брутални апетит страсти, који се може сматрати као мобил свију злочина«.

Доба старости убица.

Као год код крађиваца тако исто и код убица налази се врло велики број младих људи, од којих су многи малолетни. Ово вреди за убиства и са и без предумишљаја. Врло велики број и једних и других извршен је од младих људи. Већина чувених убистава за последњих 50 година дело је њихово. Тропман, који је убио целу породицу Кинко — 6 личности — имао је 20 год.; Жил и Абади, убице гђе Басињо у Монтреју, имали су 16 и 19 год.; Леклерк, убица Парашевих, имао је 18 год.; Ури, који је удавио оца Фалту, имао је такође 18 год.; Вичи и Жакирар, убице Жилиа, имали су 15 и 17 год.; Лиордон, који је сикиром убио Делагорта (у Жимелу, водски контон) био је стар 19 год.; и т. д.

Париска статистика затварања из 1912 год. даје нам ова обавештења о доба старости индивидуа, које су било ухапшене због убиства с предумишљајем, оцеубиства и убиства без предумишљаја:

	16-18	18-21	21-23	23-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-60	60+	свега
I тромесече	3	12	6	10	10	14	5	5	—	—	—	60
II »	1	16	9	7	18	15	2	2	—	—	—	82
III »	1	34	13	4	18	21	5	1	—	—	—	99
IV »	—	13	3	4	6	18	—	—	—	—	—	49
Свега	2	75	31	25	52	68	12	12	—	—	—	290

Као што се види, од 290 ухапшених убица, њих 100 су малолетници. Сразмера између њих и целокупног броја ухапшених убица износи дакле 1:2,9. То су млади људи између 18 и 20 год. који дају највећу цифру.

¹⁾ В. чланове 105 ал. 2, 71, 30 и 32 зак. о општинама.
²⁾ Види о овоме нарочито, Јоцић на нав. месту стр. 311.
³⁾ Из дела R. A. Reiss-a: „Manuel de police scientifique (technique)“

Статистике из 1806 и 1907 год. дају ове бројеве:

1906. Ухапшено: испод 16 год. = 5; од 16—21 = 135; пунолетних = 223, свега = 361. Сразмера малолетника према целокупном броју ухапшених износи: 1:2,59.

1907. Ухапшено: испод 15 год. = 8; од 16 и 17 год. = 25; од 18—21 год. = 127; пунолетних = 206, свега = 366. Сразмера малолетника према целокупном броју ухапшених износи: 1:2,29.

Кад што се из овога види, учешће малолетника у убиствима врло је велико, и стално се увећава.

Менталитет професионалних убица.

Менталитет убица из користољубља и морале перверности сасвим је специјални. Поред правих животиња, међу њима се налазе индивидуе, које употребљују све могуће финесе и сву могућу интелигенцију да би дошле до циља, и које, уз то, нису апсолутно неосетљиве према општим осећајима.

За ову врсту злочинаца не може се, дакле, рећи да је формирана, бар у целини, од крволичних животиња. Њихов менталитет је веома разнолик. Треба студирати сваки случај понаособ па ће се, у већини случајева, наћи нове карактерне црте. За убице, о којима говоримо, може се рећи да су много неприлагодније за друштво но обични крадљивци и варалице, т. ј. да су у сталном рату за часна популацијом, која остаје у границама закона. То су веома опасне индивидуе, и друштво има права, чак и дужност, да се од њих успешно брани, па ма то било и применом смртне казне.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ РОБИЈАШНИЦЕ У ТИЉЕРИЈЕ

— Ж. Ленотр —

(СВРШЕТАК)

Граф је требао да нареди да одмах избаце безобразника на улицу; али он преко очекивања затражи од овога нека објашњења о томе, и од тога тренутка био је изгубљен. Дарије, осећајући своје преимућство, ослободи се и ево од прилике његовог разговора. Он је био од скора у Паризу; пошто је издржао осуду, присуствовао је последњем реви-у народне гарде на Пласе Vendôme и запренастио се, кад је на челу седамдесет друге легије угледао Коањара, свога старог друга са галије. Ох! он се није преварио. Нервозни покрет доње усне графа од Св Јелене одмах га је уверио, ма да је мислио да сања. Затим је ишао за истим пуковником до куће, и сада је дошао да га моли као старог пријатеља. „Ја не желим да ти нашкомим настави он, и нећу те издати; али ја сам у невољи а ти си богат. Помози ми и ја ћу ђутати“.

За време овога приповедања, Граф од Св. Јелене, из почетка збуњен, поврати

своју хладнокрвност. Он изјави да неће ни да слуша тако глупе приче, зазвони за своје људе и нареди им да га одмах избаце напоље и да добро пазе на капију. Даријус, увређен оде, довикујући му да ће се осветити.

Три дана доцније позва командант дивизије, генерал граф Деспиноа, графа од Св. Јелене. Овај обуче своју парадну униформу и пријави се генералу, који га одмах прими. Деспиноа је био груб и није дао да се иде у страну.

„Господине графе од Св. Јелене, рече он строго, Ви нећете више злоупотребљавати ни државу ни мене; ја знам да сте ви Пјер Коањар, побегли роб...“

Граф од С. Јелене био је спреман на борбу. Са запрепаћеним лицем и увређеним тоном одговори он, да хвала Богу, има своје хартије, које ће доказати његово порекло и повратити му стари добри глас, који је дотле уживао и ако господин генерал дозволи, он ће ићи да их донесе.

„Чекајте!“ рече генерал.

И на звук звона, врата се отворише и на њима се појави Даријус. Коањар — време је да му вратимо његово име — не могаде уздржати један покрет, који је одавао страх. Даријус му се приближавао вукући ногу и подсмешљиво довикивао:

„Зар ме не познајеш? Па четири године смо заједно вукли ланац“.

Коањар полете на њега: зар увек морају часни људи да пате од новаљалаца! Назва га варалицом, подлацем и клеветником, позва се на своје племените претке и ударише се по грудима протрпаном ордењем.

„Доста!“ рече сухо генерал. Позва једнога официра из свога штаба и нареди му: „Са два жандарма отпратите пуковника до његовог стана и не пуштајте га самог. Ви ми одговарате за њега“.

Ађутант послуша; али уз пут, из пажње, нареди он жандармима да иду на пристојној даљини, и да не улазе у кућу, већ да пазе на вратима. Коањар уведе официра у салон и позва графицу, која беше револтирана бруталним понашањем према њеноме мужу; она позва грациозно официра на чашу вина из Аликанте, и док је он пио, оде Коањар у другу собу, да донесе хартије“.

Ма колико да му је било пријатно графичино друштво, ађутант ипак примети после три четврти сахата разговора, да пуковника још нема. Узнемирен отвори он врата кроз која је Коањар ишао... Соба је била празна. Официр позва жандарме протражи целу кућу, отвараше ормане, испретура кревете, гледаше испод свију ствари и не нађе пуковника. Скоро пре једног сата, обучен у одело свога собара са метлом испод руке, он беше сишао низ степенице, под равнодушним погледима жандарма... Већ је био далеко и забезукнут ађутант оде да јави генералу Деспиноа, који га посла у Абејски затвор на осам дана. Тамо је јадни ађутант могао дуго да размишља, како је опасно за једнога официра да пије ску-

поцено вино у друштву тако брбљиве графице, а у кући каквог пуковника Народне Гарде.

Последња глава романа.

После месец дана ухватила је Видокова полиција, у предграђу Попинкур, Коањарову дружину, сакривену у једном кућерку, заједно са покраденим накитом, скупоценим кашмирима, лажним брадама, оружјем и читавом збирком одела, које су лопови употребљавали за своје преоблачење. Бивши граф од Св. Јелене лепо се је бранио. Он није био у кући, кад су је полицајци претресали. Али Видок постави своје људе на улици, наредивши им да стоје непомично. Доцкан у ноћ, један од њих Фуше, виде једну сенку, која се полако шуњаше поред кућа. При светлости уличног фењера познаде он Коањара и шчепа га за јаку. Коањар је имао у руди пиштољ из кога опали; куршум удари у руку Фушеа, који га ипак не пусти. На то дотрчаше полицајци и стари робијаш, везан конопцем, би послат у Консержорију. Вратио се онде, одакле је и дошао...

После четрдесет дана изведен је пред поротни суд. На томе претресу имала је да се утврди његова идентичност: да ли ју он Пјер Коањар или граф од Св. Јелене? Он је тврдоглаво и са извесном рочитошћу тврдио да има права на то име. Може бити да би успео да убеди судије у то, јер су све тужбе биле основане само на исказима робијаша и полицајских шпијуна, пошто су сви његови ранији отмени познаници пропустили да дођу на претрес и правили су се да не знају ни да он постоји. Чак нису могли нигде да нађу ни оних шест отмених потписника на његовој исправи, што је давало повода да се мисли, да су то били фалсификатори. А за несрећу Коањарову баш тада умре у затору Сен-Лазар девојка Лорда, која је 1801. године била осуђена заједно са њиме на двадесет година робије у оковима. У њеној заоставштини нађена је слика лепога гренадира конвента и није више било сумње: оптужени је био Коањар...

Јуна 1819. Коањар је опет седео на оптуженичкој клупи, овога пута да одговара за многобројне злочине, које је извршио. За бегство из тулонске тамнице и покушај убиства над полицајским агентом Фушеом требао је да буде осуђен на смрт; али, чудновато, Фушеа је било нестало. Сва тражења његових другова остала су без успеха. Никад нису дознали шта је било с њим. Његов нестак онемогућавао је оптужбу за убиство, с тога су Коањара осудили само на доживотну робију с тешким радовима. Осим тога да буде изложен шест сахата на малој гилотини и да му се утисне на раме жиг Р, који су онда вредим гвожђем стављали оним несрећницима, који никад више неће изаћи из тамнице. Александар Коањар, импозантни лакеј, кажњен је истом казном; Роза Марсен, жива графица, била је ослобођена. Од пет осталих саучесника, људи и жена, неки су били ослобођени, а неки осуђени на пет година затвора.

Коањару су у тулонском затвору метнули дупли ланац, а да не би, као први пут побегао, ослободили су га рада и нису му никад дозвољавали да излази из ћелије. Али су зато њега многи посећивали, сматрајући га као какву знаменитост. Један филантроп, који га је видео године 1830. прича да је бивши цуковник говорио са великом сигурношћу и одлично и даље изигравао графа од Свете Јелене. Он је имао много утицаја на своје другове. У овоме одвојеноме свету играо је он улогу легендарнога јунака. Роза Марсен га није напуштала; она се бешо настанила у Тулону и слала му је доста велике суме, које су давале њихови стари пријатељи. Пјер Коањар бешо постао краљ тамнице....

С француског С. Н.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

С друге стране нисам никако могао да појмим зашто се са презрењем гледа на службу коју сам вршио; ја сам баш испитивао дужности које су ми биле одређене и налазио сам да је презрење које се на мене баца само последица једне заблуде. Нисам ли сваки дан радио на корисет друштва? Зар није то био часан посао борити се противу оних који радо зло? а људи ме презиру! Истраживао сам злочине, заштићавао сам људе, а они ме презиру! Доводећи злочинце на место где су мислили учинити дело ја сам им избијао из руку нож којим су били наоружани, а људи ме презиру!... У разним улогама као помагач Правди, привађао сам законску казну, а они ме презиру!.... Моје размишљање занесе ме; усудио сам се да противречим незахвалности и неправди!

Двадесет пета глава.

Крадљивци су се за тренутак уплашили због неколико хапшења која сам једно за другим извео, али није много прошло па се појавише и многобројнији и дрскији него пре. Међу њима било је неколико одбеглих робијаша који су се у заводу усавршили у чињењу кривичних дела и који су дошли да их у Паризу врше, те је њихово присуство задавало страх! Полиција се реши да прекине њихова дела; мене одредише да их гоним, а добијем заповест да се унапред договорим са чиновницима за одржање реда и сигурности, како би били у могућности да извршимо хапшење; види се по томе каква је био мој посао. Пођем да обилазим сумњива места по вароши и околини. За кратко време упознао сам сва места где бих могао наћи злочинце; крајеви вароши и кафанице у њима била су обично места где су се злочинци скупљали. Ту им је био главни логор, ту су доста били јаки и тешко агенту који би дошао да их ту тражи, они би га немилосрдно умлатили; жандарми чак нису се ни усуђивали да се ту појаве, толико је друштво ових рабојника било сидно. Ја

се нисам плашио и нисам се устезао да уђем у њихову средину, посећивао сам та места и братимио се са лоповима и ускоро они су ме сматрали као да сам од њихових. У пијанци с њима ја сам дознавао за злочине које су извршили и за оне које су спремали; ја сам их варао тако вешто да се нису устезали да ми кажу своје станове и станове жена с којима су невенчано живели. Могу рећи да сам уживао неограничено поверење и а ако би се неко од њих, видећи више него његови другови, усудио да каже ма и најмању сумњу на мој рачун, био сам сигуран да би га они оног часа казнили. Тако сам од њих добијао обавештења која су ми требала, и, кад ја дам знак за хапшење, било је готово сигурно да ће полиција затећи зликовце на делу или да ће наћи крадене ствари које се омућавале њихову осуду.

Толико исто била су плодносна и моја истраживања у вароши; посећивао сам наизменично све механе у околини Пале - Рајола, Енглеског Хотела, булеваре Тампла, улице: Ванери, Мортејери, Планш-Мибреј, Живери, Каландр-Шатле, пијаце: Сен-Жак, Ла п-ти-шез и Момебер и целу варош. Није прошао дан а да нисам учинио врло важна открића; није било злочина извршеног у вароши а да ја нисам знао појединости; био сам свуд, знао сам све и кад сам ја позвао власт да се умеша она није никад била преварена мојим обавештењима. Г. Ханри се чуђаше мојој вредноћи и томе како сам свуда стизао, он ми је честитао, док су се чиновници и нижи агенти не првенећи нимало жалити. Чиновници, ненавикнути да у недељи дана по неколико ноћи пробде, налазили су да је служба, коју им ја стварам, врло тешка и тако рећи стална и због тога су протествовали; неки од њих нису чак ни тајне чували или су се врло лако одавали, на шта сам ја нарочито пазио. То им је навлачило строге казне али они нису постали ништа ни пажљивији ни оданији.

Било је готово немогућно живети стално међу злочинцима а да ми они не предложе да с њима у друштву вршим кривична дела; нисам одбијао никад, али сам увек при извршењу налазио неки изговор да на угорено место не дођем. Крадљивци су, у опште узев, људи тако неувиђавни, да није било извештења које ми нису примили; могу чак рећи да ми често, да их преварим, нису требала лукавства. Кад их једанпут ухапсе они нису више ни видели јасно, а поред тога и мере су предузимане такве да им ни на памет није могло пасти да мене сумњичо. Било их је, који су, побегав са места где су их хватали, дотрчали да ми јаво тужну вест о хапшењу њихових другова.

Кад је човек добро са лоповима ништа му није лакше него упознати њихове јатаке. И ја сам тако успео да их пронађем неколико, а околности које сам изнашао биле су довољне те да и они пођу за својим муштеријама у казнени завод. Неће бити без интереса прича о средствима која сам употребио, да престоницу ослободим једнога од ових опа-

сних људи. Већ неколико година власт га је гонила, али га никако није могла ухватити на делу; ни чести претреси његовога стана нису давали никаквог успеха; није се могло наћи ништа што би било доказ против њега, а међутим било је сигурно да он купује ствари од крадљиваца, и многи од њих, који нису ни помишљали да сам ја у вези са полицијом, означавали су ми тог јатака као човека поуздана, коме се може веровати. Имао сам о њему доста података, али је требало ухватити га међу покраденим стварима. Шта није г. Ханри предузимао да га ухвати па ипак, било због невестине свјих органа, било због препредености овог човека, није имао никакав успех. Намислим да пробам, нећу ли ја бити срећнији, и ево шта сам радио: Прво сам стао на извесном остојању од његовог стана и чекао сам га да изиђе. Кад је изашао пођем за њим на неколико корачаји; приближим му се и ословим га једним именом; он ми рече да сам се преварио, а ја сам тврдио обрнуто; ја му опет кажем да га добро познајем и да је он човек кога полиција већ толико времена тражи по Паризу и околини. »Али, ви се варате, узвикну он; ја се зовем тако и тако и станујем ту и ту. — Не верујем. — Шта, не верујете? ја ћу вам то доказати ако хоћете.« Пристанем на то под условом да свратимо у прву полицијску станицу. »Драге воље! рече он.« Ускоро дођемо до једне полицијске станице и уђемо унутра. Затражим му исправу; он их није имао. Захтевао сам тада те га претресоме: код њега нађоше три сата и двадесет пет наполеона што узе власт, и њега спроведу даље. Ја узмем ону мараму којом су ове ствари биле завијене и преобучен као носач отрчим у стан јатаков; његова жена бешо у разговору са неким лицима; она ме није познавала; кажем јој да имам да разговарамо насамоме. И кад смо били насамоме извучем из џепа мараму и предам јој као знак да ми верује. Она не знађаше још циљ моје посете и међутим лице јој се ступшти, дрхтала је. »Не доносим вам добре гласе, рекнем јој; ваш муж је ухапшен, држе га у једној станици где су му узели све што је имао код себе, а према неким речима које је случајно чуо од шпијуна, он мисли да је издан. И јавља вам да одмах сакријете све што треба; ако хоћете ја ћу вам помоћи, али вам кажем да треба похитати.«

Видећи мараму и пошто сам описао оне ствари које су биле у њој; жена јатакова није имала шта више сумњати у интимност мога казивања, и она паде у замку коју сам јој спремио. Замоли ме да нађем троја кола и да дођем одмах. Изађем да извршим поруку, и идући путем кажем једном од мојих, да пази на кола и на дати знак да је одмах ухвати. Кола дођоше поштем се у стан и поче сеоба. Кућа је била пуна разних ствари: сатова, светњака, етрурских ваза, чоје, кашмира, платна, свиле и другог. Све ово извукосмо из једног одељења чији је улазак био заклоњен једним великим орманом, због кога је и било немогућно

ма шта приметити. Кад је све било готово орман вратисмо на старо место и пођосмо; жена јатакова замоли ме да ја пођем с њом. Послушам је и чим је она села у вода, готова да се крену, ја дам знак и агенти је опколише. Оба супруга били су оптужени за јатаковање и кад су изведени пред суд против њих је била маса стварних доказа који се нису могли оборити.

Можда ће ми неко пребацити што сам употребно лукавство да ослободим Париз једнога лововског јатака, који је доиста био бич божји за престоницу. Одобравало ми се или не, ја имам уверење да сам вршио своју дужност; у осталом кад се тиче ухватити разбојнике, који су у отвореном рату са друштвом, сва су средства добра сем провокације.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1

Суд општине врбичке, у срезу тимочком, актом својим Бр. 2310, пита:

„Сеоски грађани махом немају тапије на имања наслеђена од својих предака. И кад год који тужи кога свог суседа за заузеће некривично, тражи излазак суда на лице места, да се премењавањем дотичних парцела увери да заузеће постоји. То је просто прешло у општи обичај, тако, да кметови скоро једнако морају да крстаре по пољу ради таквих увиђаја, а локални се послови због тога запостављају и трпе уштрба.

Зато, што у грађанском поступку нема нарочитог прописа о томе, моли се уредништво да изволе дати објашњење:

1. Јесу ли, код оваких захтева, општински судови безусловно обавезни излазити на лице места или не; и

2. Ако су безусловно обавезни, морају ли дотични парничари свагда бирати и вештаке под прописном наградом, са којим ће се оваки увиђаји вршити, или како?“

— На ово питање одговарамо:

Кад год се код суда подигне кривична тужба за заузеће земљишта (§ 375. а кр. закона), па се према стању ствари пађе за потребно и вршење вештачења, тада сам суд одређује вештаке у смислу § 33. тач. д. Полицијске Уредбе, којима, приликом пресуђења кривице, досуђује и дангубу, према проведеном времену и осталим околностима, које могу утицати на величину ове.

Кад је, пак, поведен чисто грађански спор, било што је кривица застарела, било из којих других узрока, па суд нађе, у смислу § 247. грађ. суд. поступка, да се спор не може пресудити без нарочитог вештачења, или ово буде захтевала једна од парничних страна, онда се вештаци одређују у смислу § 248. помен. закона.

Дијурна овима досуђује се тада у смислу § 258. истога закона.

Наравно, да и у једном и у другом случају извиђајем и вештачењем руководи или цео суд, ако је то потребно, или један од судија са деловођом, о чему увек треба претходно донети образложену одлуку.

Дакле: кад год једна од парничних страна захтева вештачење, или кад год сам суд нађе да је оно потребно, мора се ово и вршити, без обзира на то, што се на тај начин кметови отржу од других послова, јер је задатак општинских судова, поред осталог, и тај, да суде спорове у својој општини.

II

Суд општине островичке, актом својим Бр. 1288, пита:

„Један грађанин из ове општине, тужио је ово општ. суду другог грађанина по двома тужбама, што му је на самовластан начин заузео на два места шумско земљиште, па је молио да се тужени за ово по закону казни, као и да се осуди да му заузето земљиште уступи на слободно уживање.

Суд ово општински узео је туженог на одговор по једноме предмету, а по другом није, јер је ускоро затим оптужени отишао у Северну Америку, у печалбу.

После извесног времена, суд ово општински, по предмету по коме је именовани дао одговор, донео је своју пресуду, којом је туженог ослободио сваке казне, а заузето земљиште да се уступи тужиоцу, на слободно уживање, а по другој тужби није ништа урадио.

С тога суд учтиво моли уредништво да изволи дати своје обавештење: како треба и на који начин да се донета пресуда саопшти туженом, а како и на који начин треба донети пресуду по којој тужби није именовани саслушан а сада се налази у Америци?“

— На ово питање одговарамо:

Ако је суду познато, или ако у опште може сазнати: у коме месту, у Америци, живи осуђени, онда би му се тужба морала доставити онако, како прописује § 363. грађ. с. поступка.

Ако се, међутим, не зна место у коме тужени живи, онда би се, ако тужилац захтева, морао одредити заступник у смислу § 76. гр. суд. пост. и спор привести крају.

У том случају и пресуда се саопштава одређеном заступнику.

Она пресуда, која је већ донесена, може се саопштити на начин прописан § 364. поменутог закона.

Овако ће се поступати, наравно, ако је редован грађански спор.

Ако је, међутим, у питању кривична одговорност, онда се мора стати са радом и чекати на повратак кривца, јер полицијска Уредба не предвиђа овакве случајеве, а начела постављена у глави XXIII кр. суд. поступка, не могу се применити на исту.

III

Гавра Адамовић, полицијски писар, пита:

„Известан грађанин из Свилајинца, занимао се земљоделством, потом је био босправни моханџија, а за овим сензал према уверењима општ. свилајиначке.

Овај грађанин продао је и последњи остатак непокр. имања — земље.

Тапија о овој продатој земљи, потврђена му је код суда општ. свилајиначке, месеца марта т. г, у коме је месецу овај грађанин, према уверењу суда општине свилај. био сензал.

Међутим овај се грађанин није обраћао трг. комори, која врши избор сензала (чл. 5 у вези чл. 164. зак. о радњама); нема услове из § 52. трг. зак. („основи трг. права“ од Ст. Радојчића стр. 161).

Молим уредништво за објашњење:

1. Да ли и сензале (овакве, какви код нас по паланкама постоје) штити § 471 грађ. суд. пост.

2. Да ли је морао и требао првост. суд потврдити овакву тапију, кад пред њим стоји уверење о оваквом занимању продавца — да је сензал.

3. Стоји ли дело преваре према продавцу, који је ово имање био раније продао једноме и узео 100 дин. капаре, а потом га продао другоме и тапију му судом потврђену издао а првога купца оштетио?

— На ово питање одговарамо:

Сензал, односно посредственик у трговачким пословима, може бити само онај, који је изабран на начин прописан § 51. трговачког закона, а има услове из § 52. истога закона.

Сваки други, који није овако изабран, нема права на сензалски посао.

Овако своји ствар у колико се односи на питање: је ли неко сензал или није.

Али кад је реч о томе, дали се сензали сматрају за земљоделце или не, уредништво налази, да сам тај факат, што је неко са свима правима једног сензала, не одређује његов положај у погледу права из § 471. грађ. с. поступка.

Оно дакле, налази, да сензал, ако му је главно занимање земљоделство, и да без овога не може издржавати себе и породицу, мора бити заштићен као земљоделац, и ако се његов положај регулисава трговачким законом, као год што му се неке признати право земљоделца, ако он поглавито сензалством издржава своју породицу, а земљоделство му је узгредно занимање.

Од правог стања ствари, дакле, зависи и питање: је ли земљоделац или не, и то има да кажу општински суд и одбор, као познаваоци људи и месних прилика.

У овом специјалном случају тешко би се могло рећи да дотични није земљоделац, пошто он у опште нема сензалско право, те би му земљоделство остајало као једино занимање.

Ако се утврди, да је дотични закључио уговор о продаји са намером да купца оштети, онда би одговарао за дело из § 253. т. 1. кр. закона.

IV

Суду општине мало црнићке, на акт Бр. 1369, одговара се, да ће на питање: „како се наплаћује интерес од општинских дужника“, наћи одговор у књизи „Поуке и Обавештења“, на страни 126.

V

Суду општине дубичке, на акт Бр. 1151, одговара се, да ће одговор на своје питање о потрошачким задругама, наћи у књизи: „Поуке и Обавештења“ која је ово дана изашла из штампе, на страни 489.

* * *

Како су у овој књизи штампана сва објашњења, која су излазила у Полицијском Гласнику за последњих десет година, то ће се од сада одговарати само на она питања, која раније нису објашњена, како поновна расправа њихова не би ишла на штету оних питања, која до сада у опште нису била расправљана.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И административне власти, по аналогији § 304 грађ. суд. пост. дужне су да цене само истакнута питања и решавају о ономе што се тражи.

Суд општине гучке у срезу драгачевском, актом својим од 23. августа 1911. г. обратио се молбом Министру Унутрашњих Дела: да се гучка општина ослободи кулучења на окружном друму Ивањица — Јавор. Као разлог за то наведено је: да је општина два месеца раније кулучила и то: 6. недеља на просецању пута Миросавци — Дивљака, а 15. дана на изради пута Кривача — Рајац, даље: да су грађани те општине из III позива издржали 10 дана вежбу, а I позив има тек да издржи 10 дана вежбе и маневра, те је стога немогуће у одређеном времену издржати и наређени кулук.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да према прописима §§ 10, 11 и 12. зак. о јавним сувоземним путовима, чл. 51. зак. о уређењу округа и срезова и чл. 76. зак. о општинама, он није надлежан да чини распоред деоница за израду и оправку путева.

С тога је ову молбу суда општине гучке одбио као ненадлежној власти поднесу.

По изјављеној жалби на ово решење Министра Унутраш. Дела. Државни Савет поништио га је са ових разлога:

Министар је жалбеним решењем одбио жалбоца од тражења да се ослободи општина гучка од кулучења на јаворском путу, налазећи да он није надлежан да чини расподелу деоница за израду и оправку путева.

Међутим из молбе, која је заведена у Министарству Унутр. Дела под № 23009. види се: да је општина тражила да се ослободи од кулучења на „јаворском путу“. Према томе, а по аналогији § 304 грађ. суд. пост., Министар је дужан био

решавати само о ономе што је жалилац тражио, а не о чему другом.

Одлука Државног Савета од 4. септембра 1912. г. Бр. 6114.

У срески буџет морају се унети потребне суме за издатке који по закону падају на терет среза.

Срески Одбор среза Б. поред осталог, предвидео је у среском буџету за идућу годину и издатке:

1. потребну суму за плаћање награде поротницима

2. на станарину трошаринским стражарима; и

3. суму потребну на ограду и калдрисање дворишта среских зграда које се подижу и које, по уговору са предузимачем, имају бити довршене и продате до половине идуће године.

Среска скупштина није хтела одобрити ове издатке већ их је из предложеног буџета избрисала.

Како по чл. 8 закона о пороти на терет срезова пада плаћање награде поротницима, а по чл. 23. финансијског закона, трошаринским стражарима на име станарине припада по 16 дин. месечно, и како се среске канцеларије почетком септембра треба да преселе у нове зграде, неопходно је потребно да се двориште огради и канцеларије снабду потребним намештајем — срески начелник, као надзорна власт, задржао је од извршења одлуку среске скупштине.

Министар Унутраш. Дела, налазећи да је решење среске власти на закону основано, на основу чл. 40 закона о уређењу округа и срезова послао је предмет Савету на оцену и решење.

И Државни Савет нашао је да је исто правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 14 и 40 закона о уређ. округа и срезова, одобрио.

Одлука од 4. септембра 1912. године Бр. 6785.

Извршење осуда по закону о установљењу државних монопола с погледом на прописе § 471. грађ. суд. поступка.

Н. Н. из Угљарева, кажњен је извршном пресудом Монополске Управе са 150. динара новчане казне, и за наплату исте власт је узела у попис и изложила продаји његове волове. Налазећи да се ова продаја не може извршити с погледом на пропис § 471. грађ. суд. поступ. пошто је он земљоделац осуђени се обратио среској власти и тражио да се продаја обустави.

Начелник срески нашао је, да и ако је осуђени земљоделац њега у овом случају не штити § 471. грађ. суд. поступ. јер је овде у питању покретност која је узета у попис за наплату казне по његовој кривици, а по чл. 156. зак. о монополу дувана при наплати казне благодетељање из § 471. грађ. суд. пост. ужива кажњено лице само у погледу непокретног имања.

Ово решење среске власти одобрило је и окружно начелство и Министар Унутрашњих Дела.

Противу решења Министра Унутрашњих Дела изјављена је жалба Државном Савету, који је нашао да је исто правилно и на закону основано.

Одлука од 4. септ. 1912. Бр. 6778.

К. И. Б.

Писац акта, који садужи увреду, саучесник је потписнику истог.

(Одлука Касац. Суда од 10. октобра 1911 бр. 12588).

Марко Ш. и Михаило Д. оптужени су првостеп. суду и то: опт. Марко што је написао и упутио Управи Држав. Монопола једну жалбу, на којој је по овлашћењу потписао опт. Михаила, износићи неправилан рад полиц. власти; а опт. Михаило, што је наговорио и платио Марку да му поменути жалбу напише, те му тиме постао саучесник, а себи створио кривицу из § 104. у в. § 46 тач. 1. крив. законика.

Првостепени је суд нашао, да за ово дело не може бити одговоран писац жалбе опт. Марко, пошто саучешће у овом делу не може бити и он за туђе дело не може ни одговарати, јер је жалбу, која садржи инкримин. изразе, писао по наређењу оптуженог Михаила, кога је по његовом захтеву и на жалби потписао; па је решио био: да се опт. Михаило за ово дело увреде узванич. дужности стави под суд... а да се опт. Марко по овом оптужењу не стави под суд, већ слободан отпусти.

Но по жалби иследне власти и прив. тужиоца, Касац. је суд решењем својим од 10. окт. 1911 № 12588 поништио пом. решење прв. суда, са ових разлога:

Погрешно је суд нашао да у овоме делу нема одговорности за опт. Марка као саучесника. Према § 46 тач. 2. каз. зак., да би у каквом делу било саучешћа, довољно је само то, да је ко кривца, знајући, потпомагао у ономе, чиме је зло дело приправљено, олакшано или извршено.

Оптужени Марко пак у томе, што је по тражењу опт. Михаила, жалбу са инкриминованим изразима написао и овога као неписменог потписао, припомагао је извршењу дела, будући свестан тога, да ти изрази садрже у себи увреду, као и то, да се тиме хтела нанети увреда прив. тужиоцу, а који су елементи, према поменутом зак. пропису, потпуно донољни за постојање саучешћа.

Писмено на коме је потписано измишљено лице, не сачињава дело фалсификовања исправе, већ дело преваре.

(Одлука Касац. Суда од 14. августа 1912. г. Бр. 9455.)

Државни тужилац оптужио је првост. суду Михаила В. из Ј. зато, што је дошао у магазу Васе Н. из Ш. и представио му: да га је послао Јаков Ераковић, зем. из Б. да му да 20 динара и 15 цаква, у којима ће му дотерати храну и том приликом издао му цедуљу, коју је сам написао и на истој потписао се

као Душан Ераковић, из Б., које име и не постоји, у намери да тужиоца Васу оштети, а да тим путем себи користи прибави, — чиме је створио кривицу кажњиву по § 147. крив. закона.

Првостепени је Суд, пресудом својом осудио оптуженог Михаила на две године робије, за дело прављења и употребе лажне исправе; а Апелациони Суд исту пресуду одобрио.

По, Касацони Суд, примедбама својим од 14. августа 1912. год. Бр. 9455, поништио је пресуду Апелационг Суда са ових разлога:

Одобравајући пресуду Првостепеног Суда, Апелациони је Суд погрешно узео да у овоме конкретном случају стоји дело фалсификата из § 147. крив. закона. За појам дела из поменутог законског прописа тражи се, поред осталог, да је инкриминована исправа такво писмено, које је од важности за доказ о уговорима, наређењима или ослобођењима, и у опште да служи за доказ права и правних одношења. Међутим, овде није такав случај, јер инкриминовано писмено — цедуља, није исправа у смислу IV одељка § 147. крив. зак. Њоме се, очевидно, не може произвести никакво правно дејство, пошто је утврђено, да је потписник на цедуљи *фиктиван*, дакле, име „Душан Ераковић“ у опште и не постоји, па да према томе не може бити фалсификован потпис лица, које и не постоји, и које не може бити ни обвезно; те по томе овде не може бити речи о делу фалсификата из § 147. крив. зак. како је тај суд погрешно узео. Према томе суд треба да размисли: да ли у представљеној радњи оптуженога не стоји дело преваре, или друго које дело, па да за тим донесе своју одлуку по овоме оптужењу.

Један случај сукоба о надлежности између начелника среског и градско-среског суда — по тужби за накнаду штете учињене злонамерном паљевином, надлежан је градско-срески судија, који је вршио извиђање и по самом делу паљевине, а не срески начелник.

(Одлука Касац. Суда од 9. авг. 1912. бр. 8618.

Начелник среза нишког представио је Касационом Суду: како је Крста Р. из Ч. актом под бр. 5699. тражио од њега — начелника среског — да општину ч. оптужи првостепеном суду за накнаду штете причињене му злонамерном паљевином; да је по делу паљевине истрагу водио нишки градско-срески суд, но да се овај огласио за ненадлежног по горњој тужби за накнаду штете са ових разлога: „горње тражење оштећеног односи се на спор са општином, за накнаду штете, и пошто је код градско-среског суда кривица извиђања а кривац није пронађен и акта овога предмета остављена у архив на основу § 308. кр. пост, — то градско-срески суд нема више шта да ради односно штете паљевином причињено тужиоцу Крсти, већ даље изви-

ђање ове по закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином припада среској власти“.

Па како је начелник срески сматрао да ни он није надлежан за ма какав рад по наведеној тужби, то је молио Касацони Суд да по праву које му закон даје, реши овај сукоб о надлежности.

Касацони Суд, по размотрењу аката, нашао је:

По закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином..... иследна државна власт кад констатује, да се кривац није могао ухватити, приступа на месту дела оцени штете — чл. 5. Па како је и по овом предмету градски судија вршио кривичну истрагу и констатовао, одлуком бр. 1871, да кривца није могао пронаћи, онда је наступила за њега даља дужност, да се под његовим руковођењем штета и оцени, према чему судија погрешно и противно закону одбија надлежност за овај рад, јер је, напротив, целокупан рад по овом закону састављен у дужност иследној државној власти, која је у овом случају, с погледом и на наређење тач. I § 10. зак. о среским и градским судовима, *Срески Суд*. Стога је Касац. Суд вратио све акте градско-среском суду и препоручио му да даље поступи по закону.

чела испуцаног, обрва густих, бркова великих, густих.

Депеша управе нишког казненог завода Бр. 3084.

Владимир Стошић, из Лепенице, одговара за опасну крађу, али се не зна где је. Стар је 22—24 године, плав, нос кратког, врло малих плавих бркова.

Депеша начелника ср. пољаничког Бр 8804,

Владимир Јовановић, из Ваџијева у срезу масуричком, који је служио у Аз-Бресници среза прокупачког, побегао је из притвора, у коме је био због крађе. Он је стар 18 година, раста повисоког, промањаст, косе, очију и обрва црних, без бркова, у одећу сељачком.

Депеша начелника ср. прокупачког Бр. 12833.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂА СТОКЕ

Јовану Цукијановићу, из Нереснице, украдена је крава са панађура у Кучеву. Крава је шарена, матора 3 године, без роваша.

Депеша комесара панађура у Кучеву Бр. 8.

Љубомиру Стојадиновићу, из Роанде, украдена су два јунца, лаке плаво-шарене, матора по 2 године, без роваша.

Депеша начелника ср. ресавског Бр. 17061.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

УХВАЋЕН

Петар Стојаковић, побегли осуђеник Митровичког казненог завода, чију смо слику изнели у Бр. 33 од ове године, ухваћен је, те је престала потреба даљег тражења.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

готова је и може се добити како код потписаног, тако и код свију књижара у Београду.

Пошто је књига изнела 55 штампаних табака, више дакле 30 штампаних табака од онога, што је позивом на претплату обећано, па је придодат и регистар, то је цена књизи повећана од 5 на 8 динара, како би се покрили трошкови око штампе.

Књижари у унутрашњости могу добити књигу на доплату са 20% рабата, ако поруче најмање десет књига.

Појединцима ћу слати такође на доплату.

Димитрије С. Калајић

окожни начелник у пензији

„Његошева“ бр. 71.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Игњат Стојић, кројачки радник из Шапца, извршио је крађу своје газди Николи Станимировићу, па побегао.

Поред свога одећа, које је било заложено код газде, однео је и једну плекану касицу

Игњат Стојић.

са 26 динара у сребру, и један женски сребрни сат.

Ради лакшег проналаска, износимо и слику Игњатову.

Акт начелства округа подринског Бр. 14451.

Драгомир Бурковић, из Тоболца у срезу трстеничком, и Вукадин-Дина Милетић, из Ленова у срезу болевачком, осуђеници нишког казненог завода, побегли су са рада.

Драгомир је стар 36 година, средњег стаса, сув, десном ногом раме. Вукадин је стар 52 године, средњег раста, у лицу смеђ, косе црне,